

Niamuno Sargas

brošiams Lietuvininkams žines parnešas.

Niamuno Sargas, Ragaineje kas pėtnyčią išdūdamas, kaktūja prie arcžiausiojo pušto ar per gromatneši apsteliutas ant bertainio meto 35 peningius, su prinešimu į namus 50 peningiu. Ir pati laitraščio spaustuwe priima apsteliuavimus.

Apfaktymai į Niamuno Sargą įstatomieje kaktūja po 10 peningiu už kožną įmulkeis raštais išspausť eilę ir yra šio laitraščio spaustuweje priimami. — Gromatas dėl laitraščio rašomas priima rėdytojas Ragaineje (Ragnit).

Mr. 20.

Ragaineje pėtnyčioje 15. maju

1885.

Tikriejie uždavimai motiškiosios kultūros prie Niamuno.

(Priemazga.)

Se, turime pripažinti, kad ir Wotietijoje, kaip ir kitoje žemėje, (raš dar daugiaus Wotietijoje, ne kaip titur,) kultūra anu šakniu, nu furu ji su kriščionumnu tur pradėti, o ir anu aughtybiu, iki furu ji su kriščionumnu tur pasi-
feli, musu czeje tankei yra užmiršusi, o wišq saro swarbumą wienpusiškai tiktai pažinties apgywenime radusi. Kas iš to-
tio wienpusiškio pažinties apgywenimo atsi-
randa, tai jau musu laitraščioje kas diena su savo išgagtingais papasakojimais apie bauriausius nusidėjimus gana aiš-
kei išreiškia. O jau senasis pagirtasis Wellingtonas Anglijonams išty prie aprody-
jimo nauju žuiliu žokanu tą patį patyrimą nei praradute išpraradudavo satydamas:
„Žei jus kubičius žuilese be kriščionumo motiškite, tai lytrius welnius užaugisite.“
Tiktas praradavimas, kurs musu czeje daugybeje kitu kampu išsipildė, ne kaip fur Wellingtonas buvo mišlyjes! Rods beje, kriščionumas, wera mofinasi wišur, ale kaip?! Tankei gana, kaip kokia pažin-
tis, furu, kad kubičiai savo dalis ir fal-
besius („sprutus“, „sprüche“) ir giesmes kotoje nesuprantamoje arba pusiau supran-
tamoje kalboje „iš galwos“ žino, kaip gerai mofinama augščiausiojo gyriaus dalywu pastoja, kadangi nėra klausinėjama, kaip tik pirm wišto klausinėjama turetu buti, ar ji ir su žirdimi mofinama ir išmofinama yra. Kad Dievas yra, ir šetonai iš galwos žino, o ir wišas jo įpatybes, o tik drebą. Ale kad jis musu Dievas ir musu dangiškasis tėwas yra, tai tiktai kriščionis žino su žirdimi.

Ar musu motiškioji kultūra šitos tie-
šos ir musu czeje wis tokiu budu yra atsiminusi, kaip josios tikriejie dwafiskie-
jie karšygei tą paciją tiesą gana aiškei pranešdavo ir savo nesmertelnaisis raš-
tais iki šios dienos, ne iš savo kapu, bet labiaus satykime, iš dangiškiosios aughtybes mums praneša?! Ka satytu nesmertelnasis Schleiermacher'is, kurs ti-

krąje butybe wėros, iš žmogaus širdies prašbedancijos, neužmirštinais žodžiais prieš negywu šlaitytiniu moflq (je la-
biaus pasmaugti norinti) taip mainingai apgyne — tą jis satytu, wėros moflq iš naujo į negywu šlaitytiniu moflq pa-
wercziamą hematydamas, o toki „moflq“ ir dar nesuprantamoje kalboje — (ar ne bene labiaus pamotieciauwimui, ne kaip Diewui, ant garbės) — nusidūdanti be-
ragdamas?! Beje, tu aughtioji dwafę, ti-
kraižei motiškiojai kulturai tu ant amži-
nosios garbės mums užgimusihoji dwafę! o ir jus kitos gerešnosios dwafės, ar jus, furios dar ir musu czeje dwafiskąjį gy-
wastį, labiaus ne kaip dwafiskąjį įmerti, auginti išsidrįstate, ar jus jau praejusiuju czeju augščiausiosios dwafės, furios motiškiam wardui su dwafiskais ginflais dar daug žwielesni gyrių parupinote, ne kaip dyminiausieje laimejimai su tuniškais ginflais išfengia parupinti — atei-
kite pas mus jus wišos, nusileiskite ant musu, lyg su balandžiu sparneleis, ir motiškite užmiršusiąje giminele musu czešo, ne tiktai kad dwafiskioji didyštė pereina wišq wirkutinę, bet ir kad wišos dwafiskiosios didyštės, kad wėros, kad giesminin-
tyties (poezijos), kad ir wišo moflo pra-
sidedjimas ir wėrimis gul širdyje, pajutime, o ne (kaip musu czešas tankei, rodosi, įapnūja) sausoje pažintyje, sausame „iš galwos“ išsimofinime. Praneškite kitą moflq su angelu balsais — o ne tiktai praneškite, bet įspauskite jį, ideginkite jį į širdis, jeib išdžiuwusihoji žemė iš naujo dangiškųjų lytumi pawilginta atsidarytu ir tikrosios „kultūros“, tikrojo apgywe-
nimo waisius atneštu, furu wišu tikroji šaknis gul širdyje, pajutime.

Tesimegina musu czešo pasididžiūjan-
čioji kultūra, ar ji ir pati pažinimą, patį žinojimą, pagal tikrąjį jo wertybę, atškrusi. Kas yra swarbesne musu pažin-
tyje, ar ta ir ta moflo mēra, su gwoltu, tartum mēkaniškai iš wienos galwos į kitą igytoji? arba ar ta musu prigim-
toji mišlyjimo ir tiesos išradimo galybė, su tikru pripratimu taip pamofita, kad ne tiktai mēkaniškai iš kitur įgabnamąjį

tiesą išpažinti, bet ir pati kokią dar ne-
žinomą tiesą, su tikra išmūnczia įieškodama ikrasti įstengtu? Ar ne wišu czešu, beje ir musu czešo išmintiniausieje žmonės mums dūda tą atsiliepimą, kad nei wie-
nas mēkaniškai įgytas moflas, nei wie-
nas but su leistuwiu (trikteriu) į kitą gal-
welę ipiltas žinojimo daugumas nei jokią wertybę netur be auginimo ir be tikrojo apgywenimo anos augščiausiosios išmin-
ties galybės su furu ir waisiu mofli-
auginti ir toliaus gabenti, ir patys kokią naują, dar nežinomą tiesą ikrasti, įsten-
giamė.

Kaip musu naujausiojo czešo motiškioji kultūra tą didįjį tiesą palaikusi, išpažinusi ir wartojusi yra? Ar ji ir, wiš ir pirm wišto, to įieškojo ir tai atsielė, kad dwafės prigimtoji įyla pati ant ano tiesos įieškiojimo, ant ano tiesos išradimo darbo pamofinama, wis atstresne, wis gudresne pastotu, su savo pacijos dwafiskomis ausimis ar priegimties, ar nusi-
dawimu, ar paties pono Diewo paslepti-
niu klausydama, kokią naują tiesą žmo-
ghstės dwafiskiemsiems starbams pridėti, kokią naują tiesos wartojimą žmonėms iš-
reikšti įstengtu?! Se, be abejojimo, di-
džiosios dwafės wišq tai, ir musu czeše, abelnai yra dariusios, ale ar ne labiaus prieš šriowę musu taip wadinamosios „kultūros“ priešįstengdamos, tikrai prieš šriowę plautdamos, ne kaip su šriowe nu-
fileizdamos arba šriowės waromos? Ar ne didysis kultūros auginimas prie wišu silpnėsiuju dwasiu, furios prieš kokią šriowę priešįstengti negalėjo, jau senei labiaus tiktai to įieškojės, o tai ir atsiel-
tes yra, kad tas ir tas žinojimo daugumas kožnam su gwoltu, ir be jokie at-
štyrimo į galwelę ipiltas, jeib jauniosios dwafės, lyg toks dwafiskas „pulkas (re-
gimentas)“ wišos tūs pacjus daigtus „iš galwos“ papasakoti, tankei tiktai lyg pauš-
telei pastui satyti galētu, ale tame pa-
time czeše, su jū didesniu „iš galwos“ žinojimo apstiritumu tikrame mišlyjime ir dwafiskame waisinime, wis jū silpnėsiomis pastotu?! Ka czia maczija po tam wi-
šas „moflo“ daugumas, jei dwafės spar-

nai, ilgojo pažinties įpylimo darbo apsun-
kinti, jau judintiesi neįstengdami, lyg žvi-
nas žemės pui tur nusileisti, o nei joks tikrai
walnos arba linksmos dvasės spindulėlis
ang smutnaji „pažinties“ kupstą daugiaus
negal apšviesti, o jaunuosios dvaselės nei
wieng, bui tai aušo, bui ir tikrai šiaudu
dalelė¹⁾, sawo dvasiškiam budawonės
darbui su sawimi i dangiškaj; orą pa-
telti ir išnekti daugiaus neišengia!
(Dar ne wiskas.)

¹⁾ Pagal apaštalo prilyginimą antrojoje
gromatoje i Korintijonus.

Priespauda walnoje zemeje.

Priespauda ir walnybė yra tai dwi
wisai priesingai mūmon, ir reiketu mislyti,
kad ten, kur yra walnybė, negaletu buti
priespaudos. O bet atsitinka gyvenime
tokios aplinkybės, kur walnybė yra taip
kreiwinama ir kraipoma, jog ji susilygina
su priespauda.

Lenkai, kaip wisi žino, kurie yra ju
raštus perfratineje, stelbia wisam swėtui,
jog ir seniaus jie Lenkijoje tureje wal-
nybė (nors iš teisybės ponai wieni tą
walnybė pasigawo), o kas yra dar įsta-
biaus, ju gywerimo uždūte (uždawimu)
būwusi tą walnybė stelbti wisai Eiropai
pirma, o ir šendien jie esą apsahtojais
teisingumo ir neprieteleis tyrionystės, o
gawintojais lygybės ir brolystės. Pa-
wirštiniškai žiurint, galėtum taip ir įti-
seti i ju šnektą. Lenkas daug šneka apie
konstituciją sawo žemes, jis daug kalba
apie tai, kaip ju raštus, kalbą ir tikėjimą
priešais. Raštai, Raštai, Raštai, w. n. n. n.
mažiau už pamišias, Austrija, Lenkas
reitalauja dei jawes teisingumo ir meutes.
Pagal tai mislytum, jog Lenkai gali buti
teisti žmonės ir išaughtintini. Bet ne
pagal šnektą išpažįti žmogų ir žmones,
bet pagal ju darbus. Geras medis neša
ir gerus waisius.

O ar Lenku giminiškasis medis yra
ir būwo geras? Tai mes norime trum-
pai apšnekti atšijuredami i prietiki Lenku
prie Lietuwiniuku.

Senowėje Lietuwiniukai daug yra ten-
teje nu motiktu Kryšeiwin, kurie įpūle
i musu tewiškę Lietuvą wistą ugnimi ir
kardu naikino; toleis jau prieteleis del
Lietuwos būwo tūmet ir Lenkai. Lenkai
yra išjude Jūdwyžius (1264 ir 1284 m.).
Bet kad Lietuwa weikei po to įgijo di-
delią polytikišką galybę, jos ginklo turejo
prišibijoti ir Lenkai. Lenkai Lietuvą ki-
taip įgrobti negaledami, jugininiawo sawo
karalius su Lietuwos kunigais, ir
per tai ne syki yra dešimtimis tufstanciu
lenkiski kalinei grije atgal i Lenkiją. To-
kios „brolystės“ Lenkams tūmet nepa-
kato; nės Lietuvu per daug sawo reika-
lus laugojo. Už tai jie kitaip apsiwersti
įsimanė. Jdant Lietuwiniukus be ginklo
pargaleti ir pritraukti prie jawes, Lenkai
siuntė zokanininkus (minyus) i musu žemę,
ir tie zokanininkai stelbdami Kristaus moflę
platinę misli apie susiartinimą Lietuvos
su Lenkija. Už tai ir nedėwai, kad Jo-
gelis arba Jiegaila, Lietuvos didysis ku-
nigais, pamilo apsiwersti su edwikė,
paweldetoja sosto Lenkijos. Kad kunigais-
tis mysu su Lenkais tokiu keliu traukėsi
artyn, Lenkai tiek galedami spyžėsi ant

to, idant padaryti jau ir polytikišką wie-
nybę tarp Lietuvos ir Lenkijos, taip kad
Lietuwa palengwa sawo wardą, garbę ir
galingumą užmiršusi prisilentu prie Len-
kijos. Pagalbą ir paramą del Lenku
būwo lenkiski kunigai ir zokanininkai, pir-
miaus apsigywenusieje Lietuvoje. Tie tai
būwo jau gawę gana didelį įtemę ir
bute musu didžiojo kunigais. Kad
Jiegaila pametes polytiką tēwu prisiglaudė
prie Lenku, lenkiski kunigai būreis plaukė
i Lietuvą. Jie itaisė su pagalbą swėtiš-
kuju walbonu wysiwyštes kapitulas (su-
firinkimus dvasiškų ponu) ir seminarijas
musu tewyneie. Kunigai išėjusieje iš tarpo
tu lenkiskuju propagatoriu (apsahtuju) per-
figerė lenkiska dvasė ir tą dvasę daigino
Lietuwoje. Klebonijos pasidare lizdais
lenkytės, ir iti šei dienai dar lenkytė iš
kleboniju nera išwita. Antru pagalbi-
ninku Lenkams būwo lietuwiski ponai.
Lenku karalei, idant sustiprinti lenkytę
Lietuwoje, daugiemis bajorams Lietuwi-
ninku suteikė tiejas lenkiskosios šlektos
(bajorystės), o prieg tam iš Lenkijos dau-
gubę poneliu persojino i Lietuvą. Tie
tai sulenkintieje ir lenkistieje ponelei,
atsigere lenkiskos tyrioniskos polytikos,
ilgus ilgus metus spaudė žmones Lietu-
wininkus baudžiamomis, brangeis mo-
kesceis ir moflawietėse naikinimu lietu-
wikosios dvasės ir kalbos. Tą ponu
darbą pagyre lenkistieje kunigai ir gel-
bėjo naikinti lietuwiskąją dvasę. Per tai
mes negalime nei šebetiesi i tai, kad per
tėis šiautus metu lietuwiskoji partija,
atwesta nu moflawieciuju, perkeliojama
kunigijos ir šeršakūjiauw, wryaulybės,
ar gawo spyžes i tik-tik gyna išsiliko.
O ir tai Diawas būwo del musu gimines
maloningas, kad nedawė jei prajuti, bet
leido susilaukti atgijimo lietuwiskosios dwa-
sės podraug su numetimu baudžiamiskosio
jungo. Bet tą lenkiską jungą, medegis-
kai draugijiską (materijalistiką socijalistiką)
ir dvasišką, pagalbėje nukratyti prašalai-
czi (Rastolija), kurie, norints jawo po-
lytiką mus nori taip jau pasmaugti, bet
sunaikindami Lietuvoje lenkytę sykiu ant
koju pastate lietuwystę, taip kad Lietuwi-
ninkai šendien jau išsigal kirsties prieš
dvasiškai draugijiskąją priespaudą praša-
laigiau. O ir kertaši! Šendien Lietuwi-
ninkai sawo priesgyniu nesigali, cziezia per
tali i Lenkams. Lenkai už tai tewy-
neje, tiek galedami, nešina Lietuwiniukus
sakydami, kad jie yra papierkti Rastoliaus
kurstytojei, o podraug ir bediewiski ne-
tifelei. Kad netur Lenkai pajėgu poly-
tikiškai ir draugijiskai atwirai spausti,
jie nor Lietuviniuku tarpe išdaryti ne-
sutarimą, o alyse sweto parodyti jās be-
garbeis ir begėdžies, kūmi nekūmet Lie-
tuwininkai nera būwę, o Lenkai wisūmet.

Seigu totia yra Lenku brolystė del
Lietuwiniuku tewyneje, ne kitokis jie musu
draugais pasirodo ir swetur. Už czia
trumpai nurodyti ju darbus Suwieny-
toje Walskijoje Žiemines Amerikos. Lenku
czia yra daugiamis ne taip Lietuwiniuku,
ir Lenkai mažne seniaus emė plaukti i tą
žemę didelėmis būreis. Lietuwiniukai at-
wajiamę i swetiną kraštą nemokėdami
swetimu kalbu, daug matė wargo, o rade
Lenkus jau išgywenusius ir sustojusius
czia ir ten i draugystę emė prie ju glaukstiesi.

Lenkai meiles ir teisingumo del Lietuwi-
ninku neturėjo neigi darė. Berods Len-
kai šneko wis ir wis apie brolystę su
Lietuwiniukais, ir šendien šneka, bet bro-
lindamiesi Lietuwiniukus wisur baišei
striaudė. Imkime paweikslus. Šenando-
ryje (Pensilwanijoje) Lietuwiniukai pa-
sistatė bažnyčią už sawo pinigų, ir prie
parapijos tūmet prislausė tik teli Lenkai.
O kad bažnyčia būwo išstatyta, tie Len-
kai užrašė bažnyčią ant Lenku wardo —
ir weikei Lietuwiniukai tapę išwesi iš
sawo bažnyčios. Lietuwiniukai, matai,
czia tankiausei wadino sawę „paliofais“,
o tūmi ir dawesi Lenkams apsiganti. Taip
pat Brukljne Lietuwiniukai drange su Len-
kais pasistatė bažnyčią, įstaitę gražius pa-
weikslus — bet ne ilgai iš to džiaugėsi:
nės Lenkai ir czia atstatė Lietuwiniukus.
Naujame Jorkė būwo bažnyčia užrašyta
ant Lietuwiniuku ir Lenku wardo, bet per
wilionę Lenkai užrašus perdirbo ant sawo
wienu wardo — ir Lietuwiniukai pasilike
be namu Diemo turejo ilgą laiką pilti pi-
nigų i Lenku kaurą skybele. Bet atejo
galas toms neteisybėms. Lietuwiniukai
atsistyrė nu Lenku, padarė sawo parapiją
wardan šw. Traicės, renka pinigų —
ir weik nusipirks sawo bažnyčią ir pa-
siweš sawo kunigą. Suprantamas tai
yra daigtas, jog toks Lietuwiniuku dar-
bas Lenkus labai sutirto, ir Lenkai wait-
czioja aplinkui mus įieškodami, kaip ir
kur Lietuwiniukams galetu padaryti piktųbę.
(Dar ne wiskas.)

Žmogus ir žuo.

Pajinės žmogus wam-
leju kunj.

Stal.

Jūdos debesys apgulė Brogiu kiemą.
Girė iš tolo jūdawo — baiši, neįstyriama,
su retais, šiaurais tafeleis kur-ne-kur dar
labiaus jūdūjanczies. Aptemo geltonos
lyšes rugių lauko. Jš tolo būwo girbėti
baugūs dejawimai naktiniu paukščių.
Warles linkimai rėkė.

— Gana, Jonai Sawaiti, kur-gi te-
liausi tokioje baišioje nakttyje? Žiurek, tū-
jans ims griauti ir lyti, suslapši iti kaulu;
rasi iti jusu kiemo bus apie 3 myles.
Pasilik nakvoti; tokią patalybę aš jums
dūsiu, kad wisas ir muskėsi atsigulės.

Taip wiliujo Petras Dagilis sawo
šweczią, Joną Sawaiti; šwecziąs apsi-
rengęs feliauti priejo prie lango, žvilg-
terejo i tamšią naktį, ir jau būwo bepa-
silietas; bet gawpadorius wistą suardė pra-
šnekes apie baišumą wajiamimo per girę.

Czia pas mus kitą syki ir waidinasi,
jis prašneko.

Jonas Sawaitis truptelejo ir emė
weržti ant sawes jūstą. Jš toki drašų
wyką, ejusi wijados pirma kowoje, lai-
kytu už baigų?! Jis parodys, kad gy-
wenimas triju metu kieme jo nepadarė
baugščiu. Jis dar jaunas, drutas ir
drašus, jis nebijotu kamūlės atkreiptos ant
jo ir nemirkeziotu mathdamas smertį. Ar
tai jam dabar bijoti pulko piktadariu?
Jis tur rewolwerį priiritą prie balno
ir kunj, kurs jį wijados persergti nu bedos.

— Kaip nori, kietšprandi, wale darbo.
Tiktai žiurek, kad paiku ant manes ne-
ragotumbei.

Neko nebūmo matyti aplinkui, kada Jonas Sawaitis priėjo prie girės. Arklis drąsai ir tvirtai žengė žinomu taku, bet umai įsustojo prunkšdamas ir ausis išliaudamas.

Vėjas smarkei puštelejo iš lauku, medžių lapai suokė, girė atgijo, sujudo, suklamštė ir sukautė.

Tolyn — gilume buvo girdėti gaisrus švilpimas, rėšimas ir jūšimas. Šū sulėjo.

— Draugai, cit! . . .

Jonas Sawaitis trauktelejo pavadę ir arklis ejo toliaus, bet jau ne tūmi drąsiau žingiai. Šū verginiskai nutilo ir nepasikildamas sėdėjo Joną.

Emė griauti, įbutelejo ir ant akies mirkšnio nušvito, kad wislas buvo matyti. Griaušmas artinosi ir augo. Medžių lapūse emė bapseti lapai lytaus — iš pradžių retais, dideleis lašais, jų tolų, jų tankų, ir umai taip emė lyti, kad, rodėsi, dangas pratrūko. Lytus plakė ir perė nugara Jonui Sawaitiui. J koki dvi — tris minutes jį permerkė iki laukų, o tai tik dėl to, kad jis vien dėl durumo, vaikščios gyropelnystės nepasikilo pas Dagilį nakvoti. Vienok tokia pati gyropelnystė neleidė jam sugrįžti, nes jis buvo pajojęs nū Brogiu kiemo tik per trečdali mylės.

— Pamislųs, kad pabugau, pasisakęs drąsiau.

Jau ne syki šitokia mislis atsirado, žmogus gatavas peršalti, paklysti, buti nuplekstu, fiaurai ir užmuštu, wienu žodžiu jis gatavas wislą patirti, bet tik ne sugrįžti.

Umai šū blyktelejo ugnelė. Jonas Sawaitis pradėjus metęsi ant jos joti. Šū iš palengva suardė, bet Jono baidus jubaudimas jį vėl nutildė.

Ne ilgai laukus Jonas Sawaitis priėjo prie gausi apšviesto butelio. Nusėdęs ir prisirėkęs prie medžio arklį, atidare duris, kruptelejo — įsustojo ne gywas nē miręs.

Buvo tai butelis, kuriame laiko lawonus (numirėlius). Jonas Sawaitis atsiminė, kad jau pirmiaus buvo čia buvęs, kada pasifore wienas Dagilio darbininkas ir buvo taip jau čia padėtas.

Kercioje, po abrojaus stovėjo grabas su lawonu. Ties galva ir apypusei lawono žibėjo waškines žvakes. Lawono weidas buvo išbalęs ir be jofio gywasčio.

Jonas Sawaitis persijegnojęs priejo prie jūselio mislydamas sulauti fargą, pas turį butu galima nusisambdyti natūrnę. Sargdas neįėjo; pailšes ir peršalęs, belaudamas Jonas Sawaitis su bšiaugsmu išsitiešė ant šilto jūselio ir greit užmigo.

— Ar-rar-rar-rar . . . suardė šū, sulėjo ir vėl suardė ir suypė.

Jonas Sawaitis pramerkė akis. Lawonas gulėjo tytai. Šū žiūrėjo ant jo pastatytomis ir fraujeis aptekėjusiomis akimis, ištiesęs nedailųjį ir apžėlusįjį snukį. Našrai huns drebejo, dantys baltauo, rodėsi, jis tūjaus buvo gatavas tapti.

— Draugai, gult! jubaude Jonas Sawaitis hūnį ir vėl akis užmerkė.

Wienok jis negalėjo užmigti. Šū vėl sulėjo, bet jau didešniu ir baidesniu

balšu. Jonas Sawaitis pakeles galvą žvilgtėrėjo ant numirėlio. Ščiurpulei perbėgo per nugarą, jam pasirodė, kad lawonas sukrutejo. Jis ilgai sėdėjo, žiūrėdamas ant numirėlio. Neįspasfoma baimė jį apėmė, sunku jam buvo prieiti prie lawono ir patirti, ar tikrai jis buvo negywas. Budamas drąsiau su gywais, jis jautė sawyje didelę baimę prieš tą wislą, kas buvo nū jo pakawota, nematoma, paslėpta.

— Nėkas šitas wislas, pamislųjo jis, man taip pasirodė.

Wėl atsigulė Jonas Sawaitis. Žiowulei ir snaudesis jį apėmė, jis pasitraukė ir drutai užmigo. Jis sapnawo hūnės urzdima, bet jis jau negalėjo pabusti. Ant galo pabudino padukęs ir baidus balšas hūnės. Pramerkė akis ir tūjaus pašoko.

Wiegas prapūle. Numirėlis stovėjo stubos widuryje, wisas aplietas fraujeis, imdamasi su hūuimi, kūrą jam buvo isifabines dantimis į gerklę.

Jonas Sawaitis akies melsnyje išbėgo iš buto, atsirėšo arklį ir užsėdęs sulabino su pentinais belawodamas Diewui, kad jis nepametė hudo, jodyti pentinais. Jis buvo jau toli, kad pasitui jo atsiliepe švilpimas, hauskimas ir baidus rėšimas.

— Na, dėkui, draugai! Wanę tu išwadawai, bet pats išliuwai, pamislųjo Jonas Sawaitis, bet hūnį išgelbėti nebūwo galima.

Parjojo namon prashwintant, nenuširėdęs atsigulė ir užmigo. Ant rytojaus miegojo iki pietu.

Pabudęs pamatė šitokią paweikšlą: prie lawos gulėjo mustipės šū, wisas fraujuše ir fraujeis apkrelejęs . . .

Bite.

Raip dwiem zvejam ejo.

Wiename kieme Pamarėje gyweno du senu žweju, Mikas ir Domas, jųdu buvo geru prieteliu ir apturėjo podraugei wiena rankinę waltį, su kuria jųdu kruwoje ant žwejbos eiti liubėwo.

Mikas ir Domas buvo driutu, sawlės midegusiu žweju, mylėdawo abu brangwyną bei rumą ir keip jųdu tokiu nepersfiriamu biežiuliu bei toki sutinkantibiwidusi buvo, kad powisam galima nebūwo išrašti, tur wienas antrąjį plaštotos mėtą perejo arba tief jau už jo pasifiko.

„Žinau, kaip reikia geriausai lydelas wirti, ir karosus bei kwapes,“ sake Mikas.

„Tai ir aš permanau! O aš žinau tas žuwis geriausai pardūti,“ sake Domas.

„Tai ir aš permanau!“ atfakė Mikas, „o aš žinau geriausai jes sugauti.“

„Tai ir aš permanau!“ sake Domas, „ale tą maczija mumdwiem tas wislas, kad mudu geresniu mirwui sawo tinklui neturiwa?“

„Kad atšpetumbiwa, galetumbiwa felias saw nusifukti,“ sake Mikas.

„Kad pinigų turetumbiwa, galetumbiwa felias nusifirti,“ sake Domas.

„Kad tur žinotumbiwa, galetumbiwa saw felias pasifzeczyti,“ sake Domas.

Pastlab hime akies mirkšnyje pradėjo warpus bažnytelės ant kalnelio šale kiemo wakaro Diewo šlužmai traukti.

„Žie traufia warpus mirwėmis,“ sake Mikas.

„O tos mirwės yra labai geros,“ sake Domas.

Mikas pradėjo šaipytiesi, ir Domas pradėjo šypsoti.

„Ar eisiwa į bažnyčią?“ klaufė Mikas.

„Ar ir pasifilšwa, iki pasfujieje bus iššeje?“ klaufė Domas.

Jr abudu nepersfiriamų žweju užėjo ant kalnelio. Jūdu pasifiko bažnyčioje, iki pasfujoji maldele kalbėta ir wisi lankytoje iš bažnytelės atstoje būwo.

„Dabar mumdwiem cžėšas,“ sake Mikas.

„Dabar mudu turiwa pradėti,“ sake Domas.

Wo to užlipo žwejudu podraugei ant koryczios, tur warpai kabėjo. Būwo driutės, gražios warpu mirwės, kurias jųdu ten rado.

„Wiena yr man!“ haufė Mikas.

„O wiena man!“ haufė Domas; ir dabar abudu prieteliu drąsai tomis nepawaditiems mirwuje pririktomis warpu mirwėmis augstyn lipo.

„Ši mirwuje,“ sake Mikas.

„O ir aš,“ sake Domas.

Mikas sawo peilį iš belmono išfitraukė, Domas taip jau padare.

Stropei Mito peilis dirbo — jis mirwę augst sawo galwos perpiaudamas nutrinta su je žemyn ant bažnyczios almeninio aslos ir pulušta koją ir pasifskadhyja ranką. „Au,“ stena Mikas ant žemės, „kas ir butu ant to pamislųjes!“

„Kas per wiens minškprotis tu būwai!“ haufė Domas nū mirkšaus.

„Reikėjo taw daryti, kaip aš darau.“ Szeis žodžiais arti apaczios sawo koju mirwę nupiomė — ši nutrito, o jis pasifiko bekybės mirwuje tik ant sylos sawo rantu pasifitėti turedamas. „O,“ haufė Domas nū mirkšaus, „kas butu ir tai mislųjes!“

„Dowai! kas esi tu per paifutis!“ stenejo Mikas. „Dabar gali mirwuje kyboti iki ryto dienos.“

Jr taip nusidawė, ir Domo rankos pastupo, taip kad jis jes wisą nedelę negalėjo pajudyti.

Tai būwo sunki naktis nepersfiriamė dwiem žwejam. Jūdu haufė ir stenejo ir rėkė ir meldeši ir keikė, baidus girbėtiesi, iki ryto meto. Mikas turejo į ligonbutį nugabėtas tapti, o Domas į kalėjimą.

Turgaus prefa iš Tiljės.

	13. majų 1885.	Mo. 3	Mo. 3
Kwieczai, 42½ filogr.	6—	7 50	
Rugei, 40 filogr.	4 80	5 60	
Wiejei, 35 filogr.	4—	5 20	
Awijos, 25 filogr.	3 10	3 60	
Žirnei } raintieje, 45 filogr.	6—	9—	
} baltieje, 45 filogr.	6—	8—	
Sėmenei, 35 filogr.	—	—	
Dymotai, 50 filogr.	10—	—	
Koputės, 45 filogr.	2 40	—	
Swieistas, filogr.	1 60	—	
Kiaufėi, fapa	2 25	—	
Pywas, ektolyteris (100 lyteriu)	24—	—	
Brangwynas, } ektolyteris	28—	—	
} lyteris	30—	—	
Kiaulėna, filogr.	1—	1 10	
Žautėna, filogr.	80—	1—	
Werkėna, filogr.	80—	—	
Awincziana, filogr.	80—	—	
Krāpai prasfietieji, filogr.	34—	—	
Awiju krāpai, filogr.	44—	—	
Szjenas, centneris	1 90	2 30	
Sziaudai, fapa po 600 filogr.	18—	24—	

Apšatymai.

Ant labai nuzemitu prefiu
prisiulau

ipatiszškai drutas ledo- spintas

paties pabricerūtas.

Tos ledō-spintos pagal naujausj ir
geriausj ištaihmą birbtos yra, ir prie
mentai ledō labai wēfin.

Nei jofioj fitoj pabrifėj pigēsnius
prefios!

G. Siegmund,

klemperio-mistras.

Ragainėje.

AUSZRA.

Laikrasztis iszleidziamas Lietuvos my-
lėtoju,

iszaina kas mėnesj kartą, pavyzdyje knigutės
32 — 48 pusiu. Prasu Lietuvoje, Vokietijoje
ir visose kitose žemėse kasztūja ant metu 4 mk.
50 pf. su nusiuntimu po jūstele. Rusisz-
koje Lietuvoje ir paczoje Rusijoje kasztūja su
nusiuntimu 4 rublius (8 markius). Atskirus
numeris kasztūja 40 pf. su nusiuntimu. Apsa-
kymai Auszros rėdystėje priimami užmokami
už kozną pusiau dalytąj eilutę po 20 pf., lai-
kytojai pusę tiek temoka.

Jau sukako per du metu, kada pulkelis
mokintu Lietuviu susidėjo iszleisti laikrasztj,
kursai atkeltu lietuviszkoje kalbą isz sužū-
vimo, kad lietuviszkoje kalboje visokius nau-
dingus mokslus pranes ir tarp Lietuvininku
kulturą platjs. — „Auszra“, tasai laikrasztis,
kreiplasi prie kiekvieno nūszirdaus Lietuvi-
ninko, dar neužmirsusio savo tėviszkės pra-
eitinės ir savo tėvu kalbos. Szime laik-
rasztyje koznas, ir mokjtas ir nemokjtas, ir
bagoczius ir vargužis, atras skaitydamas
szirdies ramumą, jo mislys susijieszkos kelią,
kuriūmi eidamas galės savo paszalpą atneszti
prie attaisymo giminės ir kalbos.

„Dangel metu svėts rokavo,
Musu žemē kaip prazuvo,
Kaip užmirszo kalbą savo
Ir užmirszo, kūmi buvo.
Bet ką amžiai pagadino,
Laikas yra sutaisyti . . .“

„Auszros“ rėdystē Bitėnūse.

Gromatas, rankraszczius, iszsiraszymus ir pi-
njgus priima:

**Martynas Jankus, Bitėnai per
Lumpėnus (Lompönen
Ost-Preussen).**

Gaspada

Augusto Paarmann'o

Tilžeje, netoli gelfeldwario,
tur 12 keleiwu stubu ir yra wisu kūmi,
lo sweczias tik pageidantu, aprupinta.
Staldu fokia 30 arklju randa; yra ir
wezimams pasiures. Prefios tančiaus
aplankant labai žemos. Tarnaujantieje
kalba lietuwiskai. Pasilecemoja keleiwiams
reikalui atfirandant.

Geriausja perfama wersme

po užstowa titrumo
bėl

audziamu medzvilniu

kožname numerhyje,
jūftu ir nejuftu,

ardziamu medzvilniu

kroshtu (parmūtu) tik tikrūse dažūse,

milams wilnu

šwiespilkei maishytūse dažūse,
widutinei pilku ir tamšpilkin,
wijai czhystoje wilnoje,

milams vilnu

dažytu kožnūse dažūse,

maszyniniu siulu,

— baltjtu ir nebaljtūtu, —

geriausioje ir daugiausē laifanczioje
wertybėje. Tūse dalykūse tik wisu
geriausius tamorus turiu ir jās
pardūdu ir prefios nepridūdamas
ant pigiausju prefiu.

Waldemar'as Gassner'is

Tilžeje,
wofiškoje ulyczioje 12.

Lietuwininkai užprašomi ant naujojo
metu bertainio apstisteliūti tas nebele
išeinantijj

NIAMUNO SARGA.

Wisi puštai, gromatnešē ir pati laif-
raszczio spauštūwē priima apstisteliawimus
už 35 pf., su atnešimu i namus 50 pf.
ant bertainio meto.

Rėdystē „Niamuno Sarga“.

Knyga spauštūwē J. Sybarto

Ragainėje, ant turgaus 180

prisiūlo Lietuwininkams pagatawytj wisokius spauštūwystēs dalykus; spauda
(drufa) knygū, knygucziū, wisokiū apšatymū, patwietimū f. t. ant
sužadētūwū, ant swodboš, ant křištynū, hermeniu; wiešiu (wisytēs) forteliu,
lietuwiškioje, wofiškoje ir kitose kalbose tū pigiausē, greicziausē ir dai-
liausē atliekama. Uždawimai iš titur weikliausē pagatawujami.

Weilei pasititēdamas su uždawimais nū Lietuwininku galēsēs pasi-
džiaugti pasirašo

su pagarbe

J. Sybertas.

Silfin

twirtai sukrautu ir geru
jau nuo 12 mk. uz baczka,

prisiūlo

F. Krafft'as, Tilze

(šale walcziū tilto).

T. p.

Škleidžia ir už rėdystę atšako J. Sybertas Ragainėje.

Statybdina ir spauzdina J. Sybertas Ragainėje.

Čikės Keleiwis,

pirma „Naujas Keleiwis“,
laifrasczju prefju raistūse 1884 2. dal. o num. 7.
išaina Tilžeje fas nebele pėtnoczioje. Šči-
raszymus ant šio laifko už pretjā

50 pf. ant metu bartainio

Tilžeje Keilenderio knigu spauštūwē, titur
wisi puštai priima.

„Tilžės Keleiwis“ pargabena, neprisfaint
weros ir motilo jurasū, tai, fas swarbiausia,
išdienos nusidawimu, faralyties ir cecoryties šaimo
jūsirodymimus, žines iš mēstoir iš provincijos,
prisfaintuju jūdo pranekimus, papasatojimus,
wisokiā žinę, turgaus prefias iš Tilžės, Klai-
pėdos ir Karaliaucziūs, galwiju ir arklju
meturgius, maltu pardūdamas dienas, ru-
bliaus turjā, gromatnyczjā ir t. t.

Apsakymai,

už forpo stiltinę eilę 10 pf., randa per „Tilžės
Keleiwj“ wisuose walscziuose, tur Lietuwi-
ninkai ghwena, didziausiaji praplatiuima.
Perguldymas i lietuwiskąj kalbą neto netaš-
tāja.

Škleistūwē Tilžės Keleiwio,

J. Reylander'is ir sunus.

Wisi wyriausybistj

raštai (pormularai)

yra gaunami

J. Syberto

spauštūwėje, Ragainėje.

**Szeimynykszcziams szluzmos knygos
matrozu szluzmos knygos**

ir

darbo knygos

yra gaunamos prie

Sybarto.